

FÅR LØNN: To arbeidere vasker bananer på en fair trade-plantasje i El Guabo i Ecuador.

Foto: Fair Trade Norge

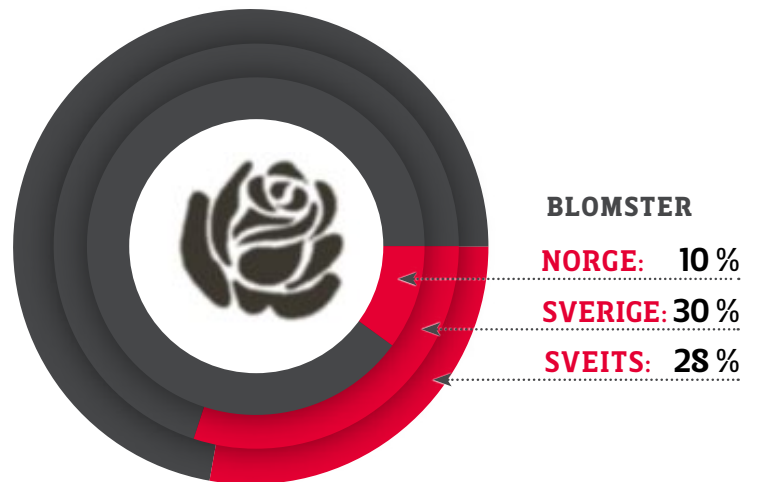
de grad vil være villig til å betale litt ekstra for en vare de vet er produsert under leve-
lige lønns- og arbeidsforhold, men mener
leverandør- og salgsledd har rom til å bære
mesteparten av merutgiftene til anstendige
lønninger, slik flere britiske sjokoladeleve-
randører har fått til.

– Mange tenker at de ikke har noen makt

eller mulighet til å gjøre noe med en urett-
ferdig verden med kompliserte handelsre-
gler. Men forbrukerne har makt til å spørre
etter produkter som er basert på en ordentlig
lønn i hele verdikjeden. Og så må politikerne
endre strukturene i verdenshandelen slik
at u-landene selv får en sjanse til å takle
fattigdom, sier Harriet Lamb.

ANDEL FAIRTRADE-SALG

KILDE: Fair Trade Norge

– Går rett vei

ØKT BEVISSTHET: Daglig leder Per Nitter Bondevik i
Initiativ for etisk handel sier holdningene har bedret
seg betydelig de siste årene.

GEIR OVE FONN
geir.ove.fonn@vl.no

Han mener at det både blant poli-
tikere og folk flest nå blir snakket
på en helt annen måte om hvor
viktig etisk handel er, enn for bare
tre-fire år siden.

– Det blir nærmest tatt for gitt at
næringslivet har et selvstendig an-
svar for ikke å utnytte verken folk
eller miljø gjennom hele verdikje-
den, med en selvsagt forpliktelse
til å overholde menneskerettighe-
tene, sier Bondevik.

Han tror tragedien i en tekstil-
fabrikk i Bangladesh i fjor ble en
vekker. I etterkant har stort sett
hele den globale kles- og mote-
industrien gått sammen om et løft
for å sikre mot brann og ulykker i
bygningene i bransjen. Over 3.000

fabrikker i Bangladesh er inspisert.
– Det går altså framover på
mange områder, mye takket være
mer informasjon gjennom vanlige
medier og sosiale medier, samt det
viktige arbeidet til pressgrupper
og kampanjeorganisasjoner, sier
Bondevik.

Han mener at grundige merke-
ordninger som Fairtrade og lig-
nende er viktige og hjelper forbru-
kerne til å ta gode valg i butikken.
Undersøkelser viser at folk flest
forventer at næringslivet ikke sel-
ger uetiske varer.

– Vi må følge med så løftene
blir fulgt opp helt ned til bonden
og arbeideren som jobber med
råvarene. Det er gjerne nederst
i denne pyramiden at vi har de
verste forholdene og de mest elen-
dige lønnsbetingelsene, sier Nitter
Bondevik.

